

Handläggare: Jeanette Eriksson
Telefon: 08-508 14 578

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Slutrapport för projektet "Samordnarfunktion på Beroendemottagningen vid Gullmarsplan"

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län beviljade den 12 november 2007 utvecklingsmedel om 400 000 kr för att finansiera en samordnarfunktion på Gullmarsplans beroendemottagning. Stadsdelsnämnden har finansierat hälften av den totala projektkostnaden på 800 000 kr. Projektet har pågått från och med 7 januari 2008 till och med den 6 april 2009.

Syftet med projektet har huvudsakligen varit att samordna insatserna på Gullmarsplans beroendemottagning och få en sammanhållen kunskap om stadsdelsförvaltningarnas öppenvårdsinsatser. Under projekttiden har samverkan mellan stadsdelarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck ökat. En effekt för den enskilde med missbruks- eller beroendeproblem som bor i någon av de tre stadsdelarna är att utbudet av evidensbaserade öppenvårdsbehandlingar har ökat. Förvaltningen bedömer att syftet med projektet i huvudsak har uppnåtts och att projektet har integrerats i ordinarie verksamhet.

Bakgrund

Riksdagen beslutade om en statlig satsning på missbrukarvården i med totalt 820 miljoner kronor under åren 2005-2007. Länsstyrelsen i Stockholms län hade 64,6 miljoner kronor att fördela under 2007 till vårdöverenskommelser mellan stat och kommun. Medlen var främst avsedda för att användas för att ge bättre vård och behandling för personer med tungt missbruk i kombination med somatisk och/eller psykiatrisk sjukdom och social utslagning. Bidrag kunde utgå till fyra olika områden:

1. Specialiserad och integrerad missbrukarvård
2. Behandlingsgaranti för ökad tillgänglighet och snabbare insatser

3. Individuella vårdplaner för att sätta individen i centrum
4. Andra insatser som bidrar till en stärkt vårdkedja för personer med tungt missbruk

Den 22 mars 2007 ansökte Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd om utvecklingsmedel med 400 000 kr för att finansiera en samordnarfunktion på Gullmarsplans beroendemottagning under ett år. Syftet var att utveckla samverkansmodeller kring insatser i öppenvård för personer med missbruks- och beroendeproblematik samt samordna insatserna på mottagningen.

En samordnare är anställd på Gullmarsplans beroendemottagning sedan den 7 januari 2008. Tjänsten finansieras på halvtid av medverkande huvudmän på mottagningen och resterande halvtid har finansierats med utvecklingsmedel från Länsstyrelsen i Stockholms län. Projekttiden löpte ut den 6 april 2009, efter en godkänd förlängning av projektet med tre månader.

Gullmarsplans beroendemottagning bedrivs i samverkan mellan Psykiatri Södra Stockholm (Stockholms läns landsting), Maria beroendecentrum AB och stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck sedan januari 2006. Mottagningen är en integrerad lokal mottagning och bedrivs i enlighet med ett samverkansavtal mellan stadsdelsförvaltningarna och hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Vid mottagningen har beroendevård tillsammans med allmänpsykiatri och socialtjänst en gemensam uppgift att förebygga och behandla såväl drog- som alkoholmissbruk och beroendeproblematik samt även psykisk ohälsa.

Det övergripande målet för verksamheten är att den som missbrukar eller har ett beroende ska kunna leva ett så normalt liv som möjligt samt vara i god balans och ha en god hälsa. I verksamhetsplanen för 2009 definieras följande mål:

- Att i samverkan med berörda instanser effektivt nyttja de gemensamma resurserna på ett sätt som förenklar för enskilda med ovanstående problematik.
- Att skapa en kontaktyta för gemensamma vårdplaneringar
- Att kunna erbjuda specialistkompetens och konsultation för övriga verksamheter inom förvaltningarna.
- Att erbjuda rådgivning och information per telefon till medborgarna i de tre stadsdelarna.

De prioriterade grupperna vid mottagningen är personer med komplexa vårdbehov (missbruk i kombination med psykisk sjukdom/störning och även annan

tilläggsproblematik), kvinnor och unga vuxna med missbruks- eller beroendeproblematik.

Projektbeskrivning

Samordnarens arbetsuppgifter

Samordnaren ingår i styr- och ledningsgruppen för Gullmarsplans beroendemottagning. I arbetsuppgifterna ingår att leda och fördela arbetet efter styr- och ledningsgruppens direktiv, bevaka uppdrag från beställare och sammanställa verksamhetsplan och verksamhetsberättelse. Samordnaren ska även organisera semesterplanering och bemanning på mottagningen samt har delegation inom budget och arbetsmiljö. Samordnaren har under projekttiden färdigställt verksamhetsberättelse för 2007 och 2008 samt lagt förslag till verksamhetsplan för 2008 och 2009.

Inventering av stadsdelarnas öppenvård

För att få kunskap om stadsdelsförvaltningarnas öppenvård för vuxna missbrukare har samordnaren gjort studiebesök på öppenvårdsverksamheterna i Farsta, Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör. Den 16 oktober 2008 anordnades en mäs sa där verksamheterna presenterade sig och en katalog har tagits fram. Mässan vände sig främst till socialtjänstens personal. Under projekttiden har det fortlöpande förts diskussioner på stadsdelsförvaltningarna om gemensamt utnyttjande av öppenvårdsalternativen för att den enskilde ska kunna få ta del av ett differentierat utbud och på så sätt stärka vårdkedjan. I dagsläget planeras det för en samlokalisering av Gullmarsplans beroendemottagning, Pelarens öppenvård och Community Reinforcement Approach (CRA)-programmet. Pelaren, som är en strukturerad 12-stegsbaserad öppenvårdsbehandling, drivs av Enskede-Årsta-Vantörs och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. CRA-programmet, en kunskaps- och manualbaserad behandling som bygger på kognitiv beteendeterapi och inlärningspsykologi, drivs av Farsta stadsdelsförvaltning.

Informationsspridning

Genom öppenvårdsmässan och skriftlig information i form av en katalog har medarbetare inom såväl socialtjänst, psykiatri och beroendevård fått ökad kunskap om öppenvårdsverksamheterna för personer med missbruks- eller beroendeproblematik i stadsdelarna.

Kompetensutveckling

Samordnaren har deltagit i en konferens om kvalitet och vård vid missbruk och psykiatrisk problematik, genomgått grundutbildning i Motivating interview (MI) samt en arbetsmiljöutbildning.

Samverkan

Ett viktigt komplement till stadsdelarnas öppenvård är de frivilliga organisationerna. På Gullmarsplans beroendemottagning finns en samlad kunskap om frivilliga organisationer och vi försöker att kontinuerligt uppdatera oss på området. Under projektiden har föreningen Nobba Brass och Nubbe inbjudits till Gullmarsplans beroendemottagning för att informera brukarna om sin verksamhet. Detta fick ställas in på grund av sjukdom. Brukarorganisationen Musketörerna i Rågsved har informerat om sin verksamhet hösten 2008.

I det dagliga arbetet arbetar mottagningen fortlöpande med samordnade vårdplaneringar. Som ett led i att utveckla och bibehålla samverkansrelationer har mottagningen under projektiden sammanträffat med vuxenenheter och försörjningsstödsenheter från stadsdelarna i upptagningsområdet samt försäkringskassan och arbetsförmedlingen i Farsta. Ett flertal studiebesök från andra verksamheter i landet har också tagits emot.

I slutet av januari 2009 genomfördes en enkät ut till drygt 100 personer som har samarbetat med Gullmarsplans beroendemottagning. Majoriteten av de svarande ansåg att samarbetet med personalen fungerat mycket bra eller bra (endast 4 personer anser att samarbetet fungerat mindre bra eller dåligt). De förbättringsområden som noterades var tillgänglighet per telefon, återkoppling, nätverksmöten samt ett förtydligande av vad samtalsbehandlingen innehåller. Mottagningen har analyserat resultatet och utarbetat en strategi för att åstadkomma förbättringar.

Kostnader

Resurserna har använts till finansiering av en halvtidstjänst för samordnaren, tryckkostnader och utgifter för utbildning och konferensdagar, se bilaga 2.

Styrning

Ledningsgruppen för Gullmarsplans beroendemottagning har fungerat som referensgrupp för projektet. Ledningsgruppen består av enhetschefer från de tre

stadsdelarna och chefer från Maria Beroendecentrum AB samt Psykiatri Södra Stockholm och sammanträder var sjätte vecka.

Måluppfyllelse

Av den upprättade projektplanen framgår att det långsiktiga målet med projektet har varit att samverka mellan Gullmarsplans beroendemottagning och berörda stadsdelar ska öka och leda till att stadsdelsförvaltningarnas öppenvårdsinsatser kan användas mer effektivt. Den enskilde ska erbjudas mer differentierade öppenvårdsinsatser och stärka vårdkedjan för den enskilde.

Under projekttiden har samverkan mellan stadsdelarna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck ökat. En effekt för den enskilde med missbruks- eller beroendeproblem som bor i någon av de tre stadsdelarna är att det nu är möjligt att få påbörja behandling på Pelarens öppenvård eller CRA-programmet. Tillgången till den evidensbaserade metoden MI har också ökat i och med att en socialsekreterare/motivatör har knutits till Gullmarsplans beroendemottagning. Motivatören har samtal både enskilt och i grupp.

Ett kortsiktigt mål med projektet är att det vid projekttidens slut ska vara känt av medarbetarna på Gullmarsplans beroendemottagning och medarbetarna på vuxenheterna (eller motsvarande) i stadsdelarna vilka öppenvårdsinsatser som finns i Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck. Projektledarens bedömning är att målet är uppnått. Det är däremot svårt att mäta om denna kunskap genererar att den enskilde erbjuds mer differentierade insatser utifrån dennes specifika behov.

Av ansökan om utvecklingsmedel framgår att samordnaren ska vara en länk till frivilliga organisationer. Detta mål har inte uppnåtts, men det finns en kunskap om vilka organisationer som finns för mottagningens målgrupper. Andra öppenvårdsverksamheter i upptagningsområdet har utökat sitt samarbete med frivilliga organisationer.

Resultatredovisning

Genom mässan och skriftlig information i form av katalog har medarbetare inom såväl socialtjänst, psykiatri och beroendevård fått ökad kunskap om öppenvårdsverksamheterna för personer med missbruks- eller beroendeproblematik i stadsdelarna.

Projektet har bidragit till att stadsdelarna gemensamt finansierar en socialsekreterare/motivatör som arbetar med MI enskilt och i grupp på beroendemottagningen.

Ett resultat av samverkan mellan de tre stadsdelsnämnderna är att det nu planeras för en samlokalisering av Gullmarsplans beroendemottagning, Pelaren och CRA-programmet. Den 6 maj 2009 kommer en planeringsdag att äga rum med personal och arbetsledning från de tre verksamheterna för att utveckla samverkan. Detta i syfte att klienten/patienten ska få ett varierat utbud av insatser och den mest optimala insatsen/insatserna. Beslut har fattats att oavsett om klienten bor i Enskede-Årsta-Vantör, Farsta eller Skarpnäck kan denne kunna få ta del av behandlingsprogrammen Pelaren och CRA.

Problemområden

Gullmarsplans beroendemottagning drivs av fem huvudmän. Det är naturligt att det kan uppstå hinder när det är många intressen som ska tillgodoses. Rent praktiska saker som att få till möten kan vara ett problem. Samverkan tar tid.

För den enskilde som vill påbörja behandling på Pelaren och CRA-programmet kan biståndsbedömning vara ett hinder, speciellt i de fall den enskilde inte är aktuell inom socialtjänsten. Ett beslut om behandling ska föregås av en utredning, vilket kan göra att det tar längre tid än önskvärt innan klienten kan påbörja behandlingen. Det finns i en vision i stadsdelarna att Gullmarsplans beroendemottagning ska bli ”porten in i missbruksvården” och att behandlingsprogrammen ska kunna erbjudas utan biståndsbeslut och utredning.

Gullmarsplans beroendemottagning har gjort flera försök att använda mottagningen som en mötesplats genom att bjuda in organisationer och brukare. Detta har inte genererat att så många kontakter knutits då det inte har kommit så många brukare. Personalen på mottagningen har inte möjlighet att följa med klienterna till verksamheterna, vilket ibland är nödvändigt för att ta första steget. Både CRA-programmet och Pelaren har utarbetade kontakter med frivilligorganisationer, så det är möjligt att Gullmarsplans beroendemottagning i framtiden kan få ”draghjälp” därifrån.

Projektets integrering i ordinarie verksamhet

Samordnaren finns kvar på halvtid på Gullmarsplans beroendemottagning. Just nu bereds frågan om en samordnare på heltid mellan medverkande parter.